

14 jan 2014 -12:15

Vrouwen kunnen zelf uitstrijkje afnemen voor baarmoederhalskankertest

Als vrouwen zelf hun uitstrijkje afnemen kan baarmoederhalskanker even goed gedetecteerd worden als wanneer een arts het uitstrijkje afneemt. Dat blijkt uit onderzoek van het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid dat vandaag verscheen in The Lancet.

Zelfafname voor baarmoederhalskanker: voordelen

Als vrouwen preventief gescreend worden op baarmoederhalskanker, verzamelt de arts met een borsteltje wat slijm met cellen van de baarmoedermond. Deze cellen worden naar een laboratorium overgebracht voor analyse. Voor het artikel dat vandaag in The Lancet verscheen zochten onderzoekers van het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid (WIV-ISP) uit of de screening even goed is als vrouwen zelf hun uitstrijkje afnemen. "De vrouwen die zelf het initiatief nemen om zich te laten testen, laten zich vaak te vaak testen, terwijl een aanzienlijk deel van de vrouwen ongetest blijft. Door deze vrouwen de mogelijkheid te geven om zelf hun uitstrijkje af te nemen, kan de dekkingsgraad toenemen en het uiteindelijk aantal gevallen van baarmoederhalskanker dalen" legt Dr. Marc Arbyn, hoofdauteur van het artikel en kankerepidemioloog bij het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid (WIV-ISP), uit.

Baarmoederhalskanker

Baarmoederhalskanker is wereldwijd de derde vaakst voorkomende kanker bij vrouwen. Elk jaar krijgen ongeveer een half miljoen vrouwen te horen dat ze lijden aan baarmoederhalskanker, met een kwart miljoen overlijdens als gevolg. Een vroegtijdige opsporing van de ziekte kan de sterftcijfers drastisch doen dalen.

Nagenoeg alle gevallen van baarmoederhalskanker worden veroorzaakt door bepaalde types van het humaan papillomavirus (HPV). HPV is de meest voorkomende seksueel overdraagbare infectie. Doorgaans verdwijnt het virus spontaan, maar wanneer het virus persisteert, kan het zich ontwikkelen tot lokale letsels aan de oppervlakte van de baarmoederhals. Deze letsels kunnen dankzij een uitstrijkje opgespoord en behandeld worden nog voor ze zich ontwikkelen tot een invasieve kanker. Een HPV test is een alternatief voor het microscopisch onderzoek van een uitstrijkje.

Zelfafname voor baarmoederhalskanker: nog een hele weg af te leggen

Om te kunnen bepalen of een HPV test op zelf afgenomen cellen even nauwkeurig is als een uitstrijkje afgenomen door een arts, analyseerden onderzoekers van het WIV-ISP (samen met acht andere onderzoeksinstituten) alle studies over baarmoederhalskankertests en hun eigenschappen die wereldwijd gepubliceerd werden tussen 1990 en 2013. In een meta-analyse combineerden ze de resultaten van 36 relevante studies om tot hun besluit te komen. "Uit de resultaten blijkt dat als vrouwen zelf hun uitstrijkje afnemen de tests vaak minder gevoelig zijn dan wanneer het uitstrijkje afgenomen werd door een arts. In sommige gevallen waren de tests ook minder specifiek, waardoor deze tests onrust kunnen zaaien bij vrouwen die kerngezond zijn" aldus Dr. Marc Arbyn, hoofdauteur van het artikel en kankerepidemioloog bij het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid (WIV-ISP).

Er zijn verschillende HPV testen en verschillende instrumenten voor de zelf-afname. De studie bracht ook aan het licht dat sommige tests (PCR**) even gevoelig zijn voor zowel het uitstrijkje dat door de vrouw zelf

werd afgenomen als voor het uitstrijkje dat door de arts werd afgenomen. Dat wil dus zeggen dat als vrouwen zelf hun uitstrijkje afnemen, baarmoederhalskanker even goed gedetecteerd kan worden als wanneer een arts of gynaecoloog het uitstrijkje afneemt op voorwaarde dat men bepaalde PCR testen gebruikt. Dat biedt perspectieven volgens Dr. Marc Arbyn: "Wat ons nu te doen staat is deze combinaties van HPV tests en afname instrumenten uit te proberen en na te gaan welke combinaties even goed scoren als een test die door een arts wordt uitgevoerd. Op basis van deze selectie kunnen wetenschappers dan beslissen wat de beste combinatie is en hoe die in de praktijk gebruikt moet worden."

Referentie

Arbyn M*, Verdoodt F*, Snijders PJF, Verhoef VMJ, Suonio E, Dillner L, Minozzi S, Bellisario C, Banzi R, Zhao F-H, Hillemanns P, Anttila A. Accuracy of human papillomavirus testing on self-collected versus clinician-collected samples: a meta-analysis. The Lancet Oncology 2014. DOI: 10.1016/S1470-2045(13)70570-9.

Volledig artikel.

* onderzoeker bij de onderzoeksgroep kankerepidemiologie, die deel uit maakt van de dienst gezondheidszorgonderzoek van het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid (WIV-ISP).

Deze eenheid legt zich sinds meer dan tien jaar toe op systematische reviews en meta-analyses op het gebied van preventie en behandeling van kankers die door HPV worden veroorzaakt. Deze eenheid was in het verleden verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de Europese Richtlijnen voor Baarmoederhalskankerscreening (2008). Op dit moment is er een samenwerking met de International Agency for Research on Cancer (IARC) rond nieuwe aanbevelingen voor HPV screening en HPV vaccinatie.

** PCR is een test die het mogelijk maakt om erfelijk materiaal meermaals te kopiëren (polymerase kettingreactie; Eng. Polymerase Chain Reaction). Doordat hierdoor meer materiaal voorhanden is, kan baarmoederhalskanker accurater opgespoord worden.

Contact

dr. Marc Arbyn
Kankerepidemioloog, dienst gezondheidszorgonderzoek
Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid (WIV-ISP)
02/642 5420

Sciensano
Juliette Wytsmanstraat14
1050 Brussel
België
+32 2 642 51 11
<https://www.sciensano.be>

Wesley Van Dessel
Hoofd Wetenschappelijke Coördinatie & Communicatie
+32 2 642 54 20
wesley.vandessel@sciensano.be